Nr. 411. Kraków, Poniedziałek 16 Sierpnia 1915. Rok XXXIV.

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.
Numer poranny wychodzi codziennie z wyjątkiem poniedziałków i dni poświątecznych, numer popołudniowy codziennie z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Prenumerata wynosi:

	rocznie:	półrocznie:	kwartalnie:	miesięcznie
W miejscu	24 koron	12 koron	6 koron	2 korony
W Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką poczt.	32 „	16 „	8 „	2 kor. 70 h.
z dwurazową „	38 „	19 „	9 kor. 50 h.	3 „ 20 „
W Państwie Niemieckiem	36 „	18 „	9 koron	3 „ — „
W innych państwach	46 „	24 „	12 „	4 „ — „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracyi „N. Reformy“** w Krakowie.
Redakcya: ul. Jagiellońska 10. Administracya: ul. św. Anny 3.
Telefon Redakcyi 41. Administracyi Nr 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**
Nr rach. poczt. Kasy oszczęd. 857.484.
Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.
We Lwowie sprzedaż numerów po 12 hl.: w Biurze dzienników **S. Sokołowskiego**, ulica Jagiellońska 3 i w **Biurze Plohna**, ulica Karola-Ludwika 9.
Cena numeru 10 hal., z przesyłką pocztową 12 hal.

NOWA REFORMA

WYDANIE PORANNE

Prenumeratę przyjmują:

zamiejscową: Administracya „Nowej Reformy“ i wszystkie urzędy pocztowe; **miejscową:** Administracya „Nowej Reformy“. — Główna trafika w Rynku. — Agencya J. Hopcasa i A. Salomonowej, ul. Szczepańska 9; Biuro dzienników M. Hupczyca, ul. Jagiellońska 7; Trafika w Sukiennicach.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: We **Lwowie** Biura dzienników: A. Buchstab, ul. Karola Ludwika 21, S. Sokołowski, ul. Jagiellońska 3. — W **Jarosławiu** A. Amster. — W **Tarnowie** M. Rockach. — W **Wiedniu** Herman Goldschmied (sprzedaż oddzielnych numerów), I. Wollzeile 6. — M. Dukes Nachfolger, Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek (Wollzeile). — W **Paryżu** Société Mutuelle de Publicité A. Lorette, directeur, 61 Rue Rougemont.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracya „Nowej Reformy“ za opłatą od miejsca wiersza drobnem pismem (petit) za pierwszy raz 24 h., za każdy następny raz 18 h. — **Nadesłane** po 80 h. od wiersza. — **Głosy publiczne** po 2 kor. od wiersza. Układ tabelaryczny, cyfrowy, skomplikowany, pierwszy raz 40 h. — **Załączniki** do „Nowej Reformy“ (prospekty, cyrkularze, ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się za cenę 2 kor. od 100 egz. dla zamiejscowych, a 1 kor. od 100 egz. dla miejscowych prenumeratorów.

Odwrót Rosyan na całym froncie.

(Telegram c. k. Biura korespondencyjnego.)

Wiedeń, 16 sierpnia.

Urzędowo donoszą 15 sierpnia w południe:

Nieprzyjaciel wczoraj zatrzymał się znowu w przygotowanych pozycyach na całym froncie na zachód od Bugu. Sprzymierzone wojska zaatakowały go i utorowały sobie drogę w licznych punktach nieprzyjacielskich linii. Od dziś rano znajdują się Rosyanie znowu wszędzie w odwrocie.

Zastępca szefa sztabu generaln., v. Höfer, marszałek polny porucznik.

—o—

Odparcie ataków włoskich.

(Telegramy c. k. Biura korespondencyjnego.)

Wiedeń, 16 sierpnia.

Urzędowo donoszą 15 sierpnia w południe:

Na froncie południowo-zachodnim na ogół panowała zwiększona działalność bojowa. W Goryckiem rzuciła nasza artylerya kilka bomb na San Canziano, poczem nieprzyjaciel pierzchnął z miejscowości; dalej rozbiła ona wielki włoski obóz koło Cormons. Słaby nieprzyjacielski atak koło Redipuglia został przez nasz ogień już w zarodku stłumiony. Na przyczółek mostowy Gorycyi utrzymywał nieprzyjaciel mierny ogień działowy.

W odcinku Tolmein aż do Krn wykonał wczoraj rano nieprzyjaciel, po silnem przygotowaniu przez artyleryę, ze znacznemi siłami atak, który w zupełności został odparty. Także na terenie Flitsch i na froncie karynckim toczyły się walki działowe w większych rozmiarach niż zwykle. W nocy kontynuował nieprzyjaciel gwałtowny ogień na nasze linie bojowe na Wielkim Palu, Freikofl i Małym Palu. Wykonany o północy na naszą pozycyę na Małym Palu atak załamał się w zupełności.

Na terenie granicznym Tyrolu odparto kilka włoskich ataków na nasze pozycye graniczne na zachód od Kreutzberg, na terenie Rotwandspitze, w dolinie Bacher i Dreizinnespitze.

Z płaskowzgórza Lavarone i Folgaria ostrzeliwała nasza ciężka artylerya z widocznym skutkiem nieprzyjacielskie fortyfikacye Campo Molon i Torare.

Zastępca szefa sztabu generaln., v. Höfer, marszałek polny porucznik.

—o—

Sukcesy pod Kownem i Modlinem.
Dalsze postępy sprzymierzonych.

(Telegram c. k. Biura korespondencyjnego.)

Berlin, 16 sierpnia.

Biuro Wolffa ogłasza: Wielka główna kwatera, 15 sierpnia 1915.

Wschodni teren wojny.

Grupa wojsk generała polnego marszałka Hindenburga.

Wojska generała Belowa odrzuciły Rosyan w okolicy Kupiszek w tył w kierunku północno-wschodnim. Wzięły one do niewoli 4 oficerów i 2.350 żołnierzy, oraz zdobyły jeden karabin maszynowy.

Rosyjski wypad z Kowna został odrzucony; 1.000 jeńców wpadło w nasze ręce. Nasze wojska docierają bliżej twierdzy.

Między Narwią a Bugiem trzymają się Rosyanie uporczywie na wczoraj zajmowanej linii. Nasze wojska wymusiły późnym wieczorem przejście przez Nurzec.

Armia generała Scholza wzięła wczoraj przeszło 1.000 jeńców; armia gen. Gallwitza wzięła 3.550 rosyjskich jeńców (w tem 14 oficerów) i zdobyła 10 karabinów maszynowych.

Pierścień około Modlina (Nowo Georgiewska) ścieśnia się. Na wszystkich frontach zyskano na terenie.

Grupa wojsk generała polnego marszałka księcia Leopolda bawarskiego.

Nieprzyjaciel stawiał dalej zacięty opór posuwaniu się wojsk. W ciągu dnia udało się przełamać nieprzyjacielskie pozycye koło Łosic i na północ stamtąd, oraz w połowie drogi między Łosicami a Międzyrzeczem; nieprzyjaciel ustępuje. Same tylko wojska generała pułkownika Woyrscha wzięły od 8 do 14 bm. 4.000 jeńców, w tem 22 oficerów i zdobyły 9 karabinów maszynowych.

Grupa wojsk generała polnego marszałka Mackensena.

Pobity nieprzyjaciel usiłował wczoraj znowu zająć front na linii Rożanka (na północ od Włodawy) — na południowy zachód od Sławatycz—Horodysze—Międzyrzecze. Pod naciskiem natychmiast przez nas wykonanego ataku kontynuuje nieprzyjaciel od dziś rana odwrót.

Zachodni teren wojny.

W Argonach wykończono fortyfikacye Marcina i pogrzebano 350 tam poległych Francuzów.

Na kilkakrotne ostrzeliwanie miasta Münster w Fechttal odpowiedzieliśmy ostrzeliwaniem kolei w Saint Dié. Następnie skierowany przez nieprzyjaciela ogień na Markirch ustał, gdy nasza artylerya zwróciła się przeciw miejscowościom, do których Francuzi się schronili.

Naczelne kierownictwo armii.

Akcya ratunkowa Koła polskiego.

(Telegram c. k. Biura koresp.)

Wiedeń, 16 sierpnia.

(Komunikat sekretaryatu Koła polskiego. — Dalszy ciąg uchwał, powziętych na posiedzeniu z dnia 11 sierpnia 1915 r.)

Wnioski posła bar. Goetza-Okocimskiego.

Koło polskie domaga się:

1) Natychmiastowego **powołania do życia krajowej filii c. k. zakładu obrotu zbożem.**

2) Uregulowania cen zboża, względnie terminów ważności premii za wcześniej wymłócone zboże.

3) Natychmiastowego odbioru wymłóconego zboża przez zakład obrotu zbożem.

4) Bezpłatnego dostarczenia worków.

5) Aby wobec braku spichrzów wymłócone zboże było natychmiast odebrane przez komisyonerów i złożone w składach, mających się utworzyć przez filię urzędu zbożowego.

6) Aby producent obowiązany był dostarczyć zboże tylko do najbliższej stacyi kolejowej. W razie trudności z powodu braku koni odstawą zajmie się komisyoner c. k. zakładu zbożowego i potrąci z ceny kupna unormowaną należytość za jeden centnar metryczny i kilometer.

7) Stworzenia przy namiestnictwie stałej komisyi z mianowanych członków, złożonej z ludzi fachowych dla spraw rolniczych i miejskich.

Wnioska posła dra Grossa:

1) Koło polskie uprasza prezydyum o dopilnowanie, aby rząd najspieszniej przyznał ulgi podatkowe, tudzież dostarczył potrzebnych środków dla gmin stosownie do żądań, objętych memoryałami, wniesionymi przez Koło polskie.

2) Koło polskie uznaje konieczność utworzenia instytucyj krajowych pomocy gospodarczej ze znacznemi dotacyami państwowemi a to: osobno dla rolnictwa, osobno dla handlu i przemysłu, rzemiosł i innych zawodów, tudzież dla spraw mieszkaniowych. Instytucye te z charakterem publicznym winny być urządzone na sposób kupiecki tak, aby funkcyonowały sprężyście bez uciążliwości biurokratycznych. Rzeczone instytucye krajowe mają działać już to bezpośrednio, już to przez utworzyć się mające według pewnego wzoru organizacye lokalne, a nie mniej przez specyalne organizacye dla pojedynczych gałęzi gospodarstwa. Mają one w sposób planowy zająć się odbudowaniem gospodarstwa krajowego i regulacyą stosunków dłużniczych, biorąc należyty wzgląd na pokrycie, którego należy się spodziewać z odszkodowań wojennych.

Pomoc ma być udzielona już przez to dostarczenie długoterminowego bezprocentowego albo nisko oprocentowanego kredytu, już to przez zorganizowanie i uposażenie odnośnych działów produkcyi. Należy dać tym instytucyom prawo ingerencyi z głosem doradczym co do zasad rozdziału zapomóg z funduszu klęskowego. — Należy dopilnować, aby dotacya instytucyi odpowiadała wielkości zadania.

3) Koło polskie domaga się odpowiedniego rozszerzenia działalności banku wojennego i podwyższenia jego dotacyi tak, aby mógł naprawdę zaspokoić potrzeby kredytowe kraju na szeroką skalę w ciężkich czasach przejściowych.

4) Wobec ogłoszenia w pismach wiedeńskich komunikatu komitetu związku zachodnio-austryackich przemysłowców, domagającego się uchylenia moratoryum w Galicyi, Koło polskie zwraca uwagę na niesłychane zubożenie kraju, wywołane przez wypadki wojenne i wyraża przekonanie, że w pierwszej linii rząd powinien przez opust podatków, jak niemniej przez stanowczą akcyę pomocy dla kraju, podjętą naprawdę i na szeroką skalę na wzór akcyi odszkodowawczej i akcyi pomocy rządu pruskiego odnośnie do Prus wschodnich, przygotować odpowiednie gospodarcze odbudowanie kraju. Jak długo zaś rząd na taką szczerą energiczną akcyę pomocy się nie zdecyduje, tak długo nie może być mowy o uchyleniu moratoryum w Galicyi, a należy mieć na uwadze, że ochrona kraju przed zupełną ruiną gospodarczą leży nie tylko w interesie dłużnika, lecz w tym samym stopniu w interesie wierzyciela, a w pierwszej linii w interesie państwa samego. Uprasza się prezydyum, aby podjęło jak najspieszniejsze kroki w powyższym kierunku.

Wnioski posła Wysockiego:

Koło polskie uchwala: 1) Wzywa się rząd, aby natychmiast udzielił rolnikom subwencyi przynajmniej 100 koron od jednego morga zasiać się mającej oziminy i dostarczył na kredyt potrzebującym narzędzi rolniczych, jakoteż pożyczył bezpłatnie koni wojskowych do celów gospodarczych.

2) Wzywa się rząd, aby bezzwłocznie wydał i wykonał odpowiednie zarządzenia celem umożliwienia ludności przezimowania.

3) **Koło polskie wzywa swoje prezydyum, aby w razie dalszego zwlekania i nie uwzględniania kraju przez rząd w żywotnych sprawach, które żadnej nie cierpią zwłoki, odniosło się w tej sprawie bezpośrednio do Monarchy.**

Wnioski posła Witosa:

Uprasza się prezydyum Koła polskiego: 1) aby poczyniło kroki jak najenergiczniejsze w sprawie odbudowania zniszczonych miejscowości, a to w drodze dostarczenia materyałów budowlanych, uzdolnionych robotników i potrzebnej gotówki.

2) Aby podjęło u rządu energiczne starania w sprawie najspieszniejszego dostarczenia rolnikom siły pociągowej narzędzi rolniczych i nasion do zasiewów jesiennych, a to po cenach zniżonych, względnie na długo terminowe spłaty.

3) Aby użyło swoich wpływów celem spowodowania wypłat za wszelkie na rzecz wojska poczynione rekwizycye.

4) Aby poczyniło starania celem dozwolenia rolnikom na obrót bydłem, końmi i trzodą chlewną między poszczególnymi powiatami.

5) Aby poczyniło starania o spieszne wypłacenie należytości dla ludności, z linii bojowej ewakuowanej.

Wniosek posła Starowieyskiego:

Koło polskie wzywa prezydyum, aby spowodowało poprawę cen podwód w niektórych powiatach kraju, w których rażące nizkie ceny jednostkowe zostały przyjęte w roku 1914.

Wniosek posła Wróbla:

1) Koło polskie uprasza prezydyum o poczynienie odpowiednich kroków w sprawie przyspieszenia wypłat należytości za rekwirowane na początku wojny dla armii konie, krowy, wozy i t. d.

2) Aby wpłynęło na zmianę dotychczasowej praktyki stosowania ustawy weterynaryjnej co do koni i bydła, sprowadzanych z terytoryów Królestwa Polskiego, zajętych przez Austryę.

3) Aby uzyskało wypłatę zasiłków ewakuacyjnych i dla tych, którzy znaleźli przytułek poza miejscem, wyznaczonem im przez władze.

Wniosek posła Steinhausa:

Koło polskie uprasza prezydyum, aby wyjednało wydanie starostwom dyrektywy z pouczeniem, co należy uważać za świadczenia wojenne, a co za szkodę wojenną.

Wniosek posła Godlka:

Koło polskie uchwala domagać się: 1) Uzupełnienia okólnika ministerstwa odnośnie do wypłaty zasiłków osobom, którym kazano do kraju wracać, a które pozbawione są środków utrzymania.

2) Aby z uwagi na panujące w Galicyi stosunki sanitarne i wielki brak lekarzy i środków leczniczych jak najrychlej zorganizowano ruchome ambulatorya lekarsko-apteczne.

Wniosek posła Rychlika:

Koło polskie wzywa rząd: 1) Aby akcyą zapomogową objął również rękodzielników i drobnych przemysłowców w miastach i miasteczkach, dotkniętych inwazyą nieprzyjacielską przez udzielenie zasiłków na zakupno narzędzi i materyału przez ułatwienie kredytu w banku wojennym.

2) O udzielenie zasiłku dla ułatwienia kredytu gminom miejskim na przeprowadzenie wszelkich zarządzeń i wymogów asanacyjnych.

3) Aby poczynił odpowiednie kroki i wydał zarządzenia celem umożliwienia rozporządzenia nauki w zakładach naukowych w kraju naszym z rozpoczynającym się rokiem szkolnym celem uratowania roku szkolnego młodzieży szkolnej.

Wniosek posła Tertila: Koło polskie uchwala, aby organ, mający powstać według wniosku dra Lea, zajął się bardzo pilnie sprawą zapomóg finansowych dla miast i powiatów w kraju, pozbawionych już dzisiaj wszelkich środków na codzienne wydatki administracyjne.

Wreszcie przydzielono prezydyum do rozpatrzenia wnioski posłów: Dembskiego, Godeka, Myjaka, Rychlika, Śliwińskiego, Stesłowicza, Średniawskiego, Tertila i Witosa, zaś w ogólnej dyskusyi zabierali głos ponadto posłowie: Czaykowski, Kolischer, Dobija, Zieleniewski, Rauch, Bojko i Tetmajer.

Generał Bothmer o położeniu wojennem.

Praga, 16 sierpnia.

Korespondent berliński „Prager Tagblattu“ zwrócił się pisemnie do generała piechoty hr. Bothmera, prosząc go o charakterystykę obecnego położenia wojennego. W odpowiedzi otrzymał wspomniany korespondent następujący list, który został ogłoszony przez „Prager Tagblatt“, a ma datę: Galicya 15 b. m.:

Ciężkie klęski, poniesione przez Rosyan w Polsce, uprawniają do wniosku, że Rosyanie, których siły już się wyczerpały, nie zdołają z defenzywy przejść do ofenzywy. Skutkiem tego Rosyanie już nie zdołają uwięzić sił swoich przeciwników, ani przeszkodzić użyciu ich na innym placu boju. Jeżeli równocześnie zważymy, że ani Francuzom, ani Anglikom, ani Włochom nie powiodło się za pomocą krwawych szturmów ulżyć Rosyanom, to musimy stąd stanowczo wnioskować, że mocarstwa centralne mogą być zupełnie zadowolone z dotychczasowych wyników wojny.

Byłoby przedwczesnem jeszcze roztrząsanie, jak długo trwać będzie wojna obecna. Ale możemy z całą ufnością spoglądać na dalszy rozwój wypadków wojennych i spodziewać się, że niedaleki jest dzień, w którym ostateczne rozgromienie wroga ujmiemy w słowa: Bóg był z nami, Jemu cześć.

Podpisano: Hr. Bothmer, królewski bawarski generał piechoty. Naczelna komenda południowej armii niemieckiej.

Ustąpienie Rosyan z Brześcia Litewskiego.

Kopenhaga, 16 sierpnia.

Rosyanie wycofują się z Brześcia Litewskiego. Koleje dniem i nocą przewożą zapasy z Brześcia Litewskiego do Mińska.

Zamięszanie w Rydze.

Sztokholm, 16 sierpnia.

Nowoje Wremja“ donosi:

Prawie wszystkie handle i lokale publiczne są zamknięte z wyjątkiem sklepów z towarami spożywczemi. Tylko na kolei panuje ogromny ruch, gdyż ciągle jeszcze na dworce przybywają tłumy uchodźców.

Domy w śródmieściu są puste. Niektórzy uchodźcy tak się spieszyli, że nawet nie zamknęli swoich pomieszkań. Mob plądruje te pomieszkania. Także uboga ludność ucieka.

Sklepy niemieckie i żydowskie żądają przy zapłacie drobnej monety i nie chcą wydawać reszty ze srebrnych rubli. Pieniądze papierowe nie są wcale przyjmowane. Spekulanci dają za noty 100-rublowe po 25 rubli srebrem. „Jest jasną rzeczą — powiada „Nowoje Wremja“ — dla kogo jest gromadzona moneta miedziana“. Magistrat postanowił puścić w obieg osobne marki na miejsce monety miedzianej.

Wszyscy urzędnicy magistratu mają dalej pozostać w mieście.

Fabryka „Prowodnik“, która do niedawna zatrudniała około 15.000 robotników, przesiedliła się do Moskwy.

Obawy rosyjskie o Petersburg.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Kopenhaga, 16 sierpnia.

»Politiken« donosi z Finlandyi:

Rosyanie obawiają się lądowania Niemców w Finlandyi dla dotarcia do Petersburga. Rząd rosyjski rozesłał do gubernatorów okólnik z poleceniem, by w razie zagrażającego niemieckiego lądowania polecili ludności cofnięcia się poza linię Kajana—pobrzeże Wilmana. **Wszystko, czego nie będzie można zabrać, wraz z domami i zapasami ma być spalone.** Dotychczasowy generał gubernator Seyn ma być zastąpiony przez generalnego sekretarza stanu Markowa, przez co jednak nie nastąpi zmiana systemu.

Ograniczenie ruchu kolejowego w Rosyi.

Wiedeń, 16 sierpnia.

„Zeit“ donosi ze Sztokholmu:

Na dworcu warszawskim w Petersburgu wywieszono ogłoszenie, że **pociągi kolejowe będą na przyszłość dochodzić tylko do stacyi Łapy.**

(Łapy są nazwą całej okolicy z osadami szlacheckiemi. W okolicy tej są Łapy Barwik, Ł. Bociany, Ł. Dębowizna, Łapy Leśniki i t. d. Otóż w osadzie Łapy Barwiki nad Narwią znajduje się stacya kolei warszawsko-petersburskiej w odległości 150 kilometrów od Warszawy. U. R.).

STANISŁAW STWORA.

Hymn i Modlitwa:
Bogu Rodzica!

BOGU RODZICA DZIEWICA!
Bogiem sławiona Marya!
OTO NARODU WOŁANIE:
ziść-że nam — ZMARTWYCHWSTANIE
U Twego Hospodyna,
ziść nam za Twoją przyczyną,
Kyrie eleyson!

Usłysz modlitwę wzniesioną!
za jakąże winę win
Zbawiciel nas karze, Twój Syn?!
Dość przecie za winy ojców
stróżów Twych świętych ołtarzy,
Krwi się polało z ogrojców!
Kyrie, Kyrie eleyson!!
Była radość, była miłość, było widzenie
Twórcy anielskie bez końca!
patrz!... co z tej ziemi zostało
ZGLISZCZE I GRUZ! — —
z tej ziemi żytniane snopy
pod Twoje składali my stopy
bławat i mak!!
Bogu Rodzica Dziewica!

Piekieł to dzieło li Boga!
nad polską ziemią ten — gniew,
wsie w łunie pożarów i miasta,
krwią zrumieniła się noc!
W tej ornej ziemicy PIASTA
W POTĘGĘ WZRASTALIM I MOC,
przecz karze nas dziś Twój Syn!
Z KRWI MŁODZI RZUCILIŚMY SIEW,
z maluczkich krwi wzrośliśmy w: CZYN!
— Piekieł to dzieło li Boga
nad polską ziemią ten — gniew!!!

Póki tchu w piersiach starczy,
piersiami wstrząsa dech,
wołamy: —
Adamie! nasz rodzicielu,
ty coś u Boga jest w łasce,
przebłagaj — grzech!!

Oto NARODU WOŁANIE!
oto NARODU ŚPIEW!
Bogu Rodzica!
przez Twego Syna
Mękę najświętszą i Krew
I jego Ukrzyżowanie
prosimy: ZIŚCI NAM ZMARTWYCHWSTANIE
Matko jedyna!

Napełnij myśli człowiecze,
serca napełnij PRAWOŚCIĄ!
za krew przelaną, nasz Czyn!
niech krew tę przyjmie Twój Syn!
niech BŁOGOSŁAWI CZYNOWI,
który wzrósł — W MOCY I SILE!
Bogu Rodzica Dziewica!
spraw, byśmy W ZGODZIE wzrastali,
W GODNOŚCI, W CZYNACH I MĘSTWIE
i siebie sławili w Chrystusie,
byśmy nie znali, co ZŁO
I WIĘCEJ NIE TRWALI W POKUSIE!
— O, racz dać, o coć prosimy,
NIECH WRESZCIE JUŻ RAZ SIĘ ZDARZY,
za Twoją u Syna przyczyną,
ZA WIEK NASZEGO MĘCZEŃSTWA,
ZA TRUD I ORKĘ MOZOLNĄ!
by w CHWALE oglądać my mogli
POLSKĘ! — SZCZĘŚLIWĄ I WOLNĄ!!

W sierpniu 1915 roku.

16 sierpnia 1915 w Krakowie.

W kościele P. Maryi odbędzie się dzisiaj o godzinie 9 rano cicha Msza św.

W teatrze miejskim odbędzie się przedstawienie »Kościuszko pod Racławicami«.

Zgłoszenia delegacyj.

Zgłosiły się Rady miejskie: Bochnia, Kolbuszowa, Ryglice z okolicą, Siersza, Skawina, Nowy Sącz, Stary Sącz, Stanisławów.

Ze Śląska nadeszła depesza od Polaków zamieszkujących gminę Rychwałd, solidaryzujących się z ideą N. K. N. i Legionów.

Rady Powiatowe nadesłały pisma, solidaryzujące się z N. K. N. i Legionami, mianowicie Rada Powiatowa w Dąbrowie, Jaśle, Kolbuszowej, Krakowie, Myślenicach, Ropczycach, w Żywcu. Wszystkie te Rady będą reprezentowane przez swych marszałków.

Instytucye naukowe i kulturalne jak Akademia Umiejętności, Muzeum Narodowe, Towarzystwo Lekarskie Krakowskie, Uniwersytet Ludowy im. Mickiewicza, C. k. Akademia handlowa w Krakowie, C. k. Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie, C. k. Seminaryum Nauczycielskie męskie w Krakowie, C. k. Wyższa Szkoła realna.

Różne inne instytucye jak Kierownictwo Budowy Wawelu, Towarzystwo »Sokół« w Krakowie, Krakowska Gazownia Miejska, Krakowska Organizacya Pocztowców, Kasa Oszczędności m. Krakowa, Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń w Krakowie, Izba Adwokacka, Kongregacya Kupiecka, Towarzystwo »Ziemia Polska«, Fabryka tytoniu, Cechy Cukierników, Kapeluszników i Majstrów Murarskich, dalej Kasa Oszczędności miasta Żywca, Krajowy Związek Turystyczny, Związek Krajowy Lekarzy i wiele innych.

Ksiądz Biskup Pelczar z Przemyśla nadesłał telegram w gorących słowach, solidaryzujący się z N. K. N. i Legionami i z błogosławieństwem pasterskiem.

Cały szereg prywatnych osób nadesłał entuzyastyczne listy do N. K. N.

Z Węgier nadeszła depesza od różnych stowarzyszeń, życząca ziszczenia ideałów narodowych.

Ciągle napływają pisma i telegramy do N. K. N.

W niedzielę wieczorem odbyły się zebrania kupców katolickich i żydowskich, na których uchwalono zamknięcie sklepów w czasie nabożeństwa.

KRONIKA.

Kraków, 16 sierpnia.

P. Michał Konopiński powrócił z urlopu i objął kierownictwo naszej redakcyi.

Ochrona Krakowa i okolicy przed powodzią. Onegdaj, jak donieśliśmy, bawiła w naszem mieście komisya ministeryalna z Wiednia w sprawie rozpoczęcia robót około ochrony miasta Krakowa i okolicy przed katastrofą powodzi, przerwanych w zeszłym roku z powodu wojny. Wieczorem odbyli członkowie komisyi konferencyę przy udziale prezydenta dr Lea i reprezentantów krak. twierdzy w biurze kierownictwa regulacyi Wisły i po przeprowadzeniu dyskusyi uznali za rzecz pilną i niecierpiącą zwłoki: 1) rozpoczęcie wszelkich robót około ochrony miasta Krakowa przed powdzią nad Rudawą i nad Wisłą, przerwanych w roku 1914 z powodu wojny, 2) przyspieszenie wydania konsensu na budowę kolektora prawobrzeżnego, dębnickiego między granicą podgórską a krakowską, 3) wydanie konsensu na budowę częściową kanału spławnego, położonego na terytorym Podgórza i Zakrzówka wraz z regulacyą Wilgi wstecznymi wałami ochronnymi i równoległymi kolektorami, 4) załatwienie sprawy zakładów pompowych względnie z tem złączonych zbiorników retencyjnych dla obu kolektorów głównyh nad Wisłą.

Komisya jednomyślnie stwierdziła, iż ukończenie robót ochronnych w Krakowie jest rzeczą niezmiernie ważną już choćby ze względu na stosunki sanitarne w krakowskiej twierdzy. Ministerstwo handlu winno natychmiast przystąpić do tych robót, o co zresztą gmina m. Krakowa czyniła starania.

Dola naszych uchodźców. Wczoraj przyjechało do Krakowa kilkanaście rodzin polskich w powrocie od Żórawicy pod Przemyślem z baraków choceńskich, przymusowo tam ze względów wojskowych ewakuowanych. Emigranci otrzymali w Choceniu wolne bilety jazdy, ale tylko do Krakowa, tutaj zaś polecono im zakupić bilety na dalszą jazdę. W dyrekcyi kolei państwowych odmówiono im bowiem dalszych wolnych kart. A trzeba dodać, że przeważnie byli to ludzie bez grosza, zupełnie materyalnie zrujnowani pobytem w Choceniu. Nad biedakami ulitowała się nareszcie inspekcya policyi na dworcu kolejowym, wydała im poświadczenie i dopiero na podstawie tych poświadczeń udali się w dalszą drogę. Wypadki takie powtarzają się bardzo często. Niejednokrotnie także zdarza się, iż ewakuowany przymusowo emigrant z Galicyi chcąc wracać z Czech do kraju, musi zapłacić cały bilet jazdy z Czech do dawnego miejsca zamieszkania w Galicyi.

Z Muzeum Narodowego w Sukiennicach. W sprawie zamakania sufitów w salach Muzeum Narodowego, poruszonej w ostatnich numerach »Nowej Reformy«, dyrekcya Muzeum Narodowego uprasza o stwierdzenie, że zamókł jedynie częściowo fryz wielkiej sali, który przy zamierzonej ogólnej odnowie da się łatwo przywrócić do dawnego stanu, natomiast zamakania te nie wyrządziły żadnych zgoła szkód w wystawionych dziełach sztuki.

Nalepki na dzisiejszą uroczystość dla iluminacyi okien nabywać można w biurze Ligi kobiet N. K. N., plac Maryacki l. 9, I p.

Pobór wody wodociągowej. Zarząd wodociągu miejskiego za pomocą rozlepionych w sobotę na murach miasta plakatów zawiadomił właścicieli realności w Krakowie, że uchyla na razie zarządzenia ograniczające pobór wody wodociągowej, którą pobierać będzie można bez ograniczenia przez całą dobę. Zarząd wodociągu miejskiego wzywa przytem właścicieli, aby postarali się o bezzwłoczną naprawę wszelkich nieszczelności w urządzeniach wodociągowylh. Zwrócić należy uwagę, że wezwanie prezydenta miasta, aby do picia i potrzeb kuchennych ze względów sanitarnych używać tylko wody przegotowanej, nie zostało dotąd odwołane.

Aresztowanie szajki złodziejskiej. Przed kilku dniami aresztowała krakowska policya niejaką Henrykę Próchnicką wraz z córkami i synem, zamieszkałych przy ulicy Strzeleckiej pod l. 11, pod zarzutem zbrodni kradzieży. Szajka ta dopuszczała się systematycznych kradzieży u sąsiadów i po sklepach krakowskich. W czasie rewizyi znaleziono w mieszkaniu Próchnickiej cztery wory, zawierające przeróżne skradzione przedmioty (koszule wełniane, rękawice futrzane, bluzki, halki, łyżki i t. p.) Aresztowanych odstawiono pod telegraf.

Szóste gimnazyum w Krakowie. Dyrekcya gimnazyum podgórskiego zawiadamia, że z powodu przyłączenia miasta Podgórza do Krakowa gimnazyum to otrzymało nazwę: »C. k. gimnazyum VI w Krakowie (w Podgórzu)«.

Jakim językiem wolno korespondować? Dyrekcya poczt i telegrafów w Białej komunikuje: Posługiwanie się pismem lub językiem nie używanem w korespondencyi na kartach i w listach, które, jak wiadomo, należy wysyłać otwarte, pociąga za sobą znaczne opóźnienia w doręczaniu tego rodzaju przesyłek pocztowych.

Telegramy w sprawie aprowizacyi Lwowa. Dyrekcya poczt i telegrafów ogłasza, iż telegramy prywatne do komitetu aprowizacyjnego we Lwowie (Approvisionierungskomite in Lemberg), mogą być przyjmowane także przez urzędy pocztowo-telegraficzne, w których obecnie nie jest jeszcze dopuszczony ruch telegramów prywatnych.

Otwarcie ruchu kolejowego w Królestwie. Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie komunikuje, że przestrzeń Jędrzejów—Kielce (linii kolejowej Szczakowa—Kielce) otwarta została dla cywilnego ruchu osobowego i towarowego ze stacyami Miąsowa, Chęciny, Sitkówka i Kielce.

Z Lublina. Jak donosi »Berliner Tageblatt« w korespondencyi swojego sprawozdawcy wojennego, teatr w Lublinie był zamknięty tylko podczas pobliskich walk i po cofnięciu się Rosyan rozpoczął natychmiast dalsze przedstawienia. Na jednem z przedstawień operetki Lehara był niegdyś także w. ks. Mikołaj Mikołajewicz, który często osobnym pociągiem przyjeżdżał z Brześcia Litewskiego do Lublina. W drodze do Przemyśla i Lwowa zatrzymał się równie car w Lublinie.

»Ziemia Lubelska« po słynej klęsce generala Rennenkampfa nad jeziorami Mazurskiemi umieściła złośliwą notatkę, że generał ów dostał szlachectwo i będzie się odtąd nazywać Rennen von Kampf (Uciekać z bitwy). Za to gazetę skonfiskowano, a redaktora skazano na areszt.

Ceny środków żywności w mieście i gubernii były aż do ostatnich czasów normalne. Komenda wojsk austryackich i niemieckich ustanowiła przymusowy kurs rubla. Ceny maskymalne są następujące: za 1 funt chleba 80 halerzy do 1 K 60 h, za 1 funt mięsa 2 K 50 h do 7 koron.

Zmarli:

Adolf Nowak, zarządca Drukarni Nakładowej, po krótkiej chorobie umarł wczoraj w Krakowie.

Repertoar teatru miejskiego.

W poniedziałek: „Wieczór uroczysty w rocznicę uformowania Legionów".

Repertuar Teatru ludowego.

We wtorek: nadzwyczajne przedstawienie o g. 6 wieczorem »Kopciuszek«.

Kronika lwowska.

W pismach lwowskich czytamy:

O wojenny zakład obrotu zbożem. Do Lwowa nadeszła wiadomość, że w Białej ma być otworzoną filia wojennego zakładu obrotu zbożem, której zadaniem będzie zaopatrywanie Galicyi w zboże. Komisarz rządowy, starosta Grabowski, zwrócił się natychmiast telegraficznie do namiestnictwa z przedstawieniem konieczności przeniesienia tej filii do Lwowa. Komunikowanie się bowiem miasta z filią wojennego zakładu obrotu zbożem w Białej natrafiałoby ze względu na obecne warunki na trudności, na czem ucierpiałaby aprowizacya Lwowa.

Ci, o których zapomniano. Z chwilą wybuchu zawieruchy wojennej, do Lwowa zjechało z różnych miejscowości zachodniej i wschodniej Galicyi mnóstwo rodzin urzędników i służby sądowej z prowincyi, których żywiciele powołani zostali do służby wojskowej lub też wyjechali z władzami przełożonemi w głąb kraju. Położenie pozostałych tu rodzin do dziś nie zmieniło się w niczem, prócz zaliczki bowiem na pensye, które wypłacono w czasie inwazyi, nie otrzymały ponadto nic. Niektóre z tych rodzin zwracały się do władz sądowych w Ołomuńcu o wypłatę przypadających im zaległych pensyj, lecz dotąd odpowiedź nie nadeszła.

Ważne odkrycie. Przed kilku dniami przeprowadziła policya rewizyę w sklepie korzennym Jana Superlaka przy ul. Pelczyńskiej l. 12. Znaleziono tam około 18 kg. rozmaitych aktów, naeżących do sądu, weterynaryi, poczty i t. d. Superlak pytany, skąd przyszedł w posiadanie tych aktów, odpowiedział, że kupił je od Moskali i miał ich więcej jeszcze, ale część już oddał należnym władzom, a tę resztę miał właśnie w tych dniach zwrócić. Na razie akty zabrano, a Superlakiem zajmie się jeszcze policya.

Ukraińcy lwowscy zawiązali komitet celem uczczenia ks. metropolity Szeptyckiego. Komitet wydał odezwę, wzywającą do zbierania składek na ten cel.

Organizacya miejskiej straży pożarnej. Wskutek poboru wojskowego ucierpiała między innemi także miejska straż pożarna, powołano bowiem prawie wszystkich strażaków, ludzi młodych, którzy uzupełnili luki, spowodowane mobilizacyą zeszłoroczną. Obecnie przyjęto nowych kandydatów, którzy odbywają ćwiczenia.

Termin stawienia się poborowych. Dla pospolitaków, uznanych za zdatnych, urodzonych w latach od 1873—1896, ustanowiono następujące terminy zgłoszenia się do służby wojskowej:

Dla miasta Lwowa: Dnia 16 sierpnia dla urodzonych w latach 1891—1896; dnia 24 sierpnia dla urodzonych w latach 1873—1890.

Przynależni do obcych gmin zgłaszać się mają w tych terminach, jakie są ustanowione w ich miejscu pobytu. Wszyscy pospolitacy zgłaszać się mają w ustanowionych wyżej terminach w komendzie etapowej stacyi we Lwowie przy ul. Wałowej 16.

Złote wesele. W kościele OO. Franciszkanów we Lwowie wczoraj po sumie odbyło się błogosławieństwo złotego wesela małżonków Hieronima i żony jego Albiny z Błażejowskich Gołogórskich.

Z Warszawy.

Echa walk na Powiślu.

Wrażenia z pierwszych chwil po wejściu wojsk niemieckch do Warszawy układają się w prasie warszawskiej w coraz pełniejszy obraz nastroju i ogólnego położenia.

„Przegląd Poranny" notuje następujące szczegóły:

Całe Powiśle od Czerniakowskiej Rogatki aż do Nowego Miasta było prawie zupełnie odcięte od innych dzielnic. Ulica Czerniakowska, część dolnej ulicy Smolnej, Solec, Dobra, dalej Bugaj i Rybaki tworzą linię, poza którą obumarło życie. Tutaj panowała śmierć w całem znaczeniu tego słowa.

Ludność w tejże okolicy, która przebyła noc całą wśród gradu kul, huku dział i łuny pożarnej nad Pragą, uciekała w strachu panicznym, szukając bezpiecznego schronienia.

Ci, którzy wahali się opuścić swoje domy, zostali przez władze wysiedleni.

Domy na Maryensztadzie, przy ulicach Bednarskiej, Dobrej, Nowym Zjeździe i t. d. były zupełnie puste. Wskutek ostrzeliwania miasta przez Rosyan postradało życie dużo osób,

„Administracya cywilna".

Wszystkich urzędników magistrackich, którzy nie opuścili miasta, wezwano, aby pozostali na swoich stanowiskach. Magistrat urzęduje jako „Administracya cywilna m. Warszawy".

Komendantura wojskowa, mieszcząca się na placu Saskim, wydaje glejty na wyjazd osobom, których tożsamość i przynależność gminna (miejska) do miejscowości, do których zamierzają wyjechać, potwierdzona zostanie przez Komitet obywatelski lub Komitet gubernialny.

Dla bezdomnych zbiegów na razie glejty wydawane są bezpłatnie.

Według tymczasowych przepisów, obowiązujących ziemie okupowane przez wojska niemieckie, za glejty pobierane będą opłaty w stosunku 2 marek za wyjazd do innego powiatu, 5 marek za wyjazd do innej gubernii, oraz 15 marek za wyjazd do gubernij, okupowanych przez wojska austro-węgierskie.

Spisywanie należących do wojska.

W myśl rozporządzenia władz niemieckich zawezwano do niemieckiego biura policyi w ratuszu wszystkich należących do wojska rosyjskiego mieszkańców Warszawy. Zgłosiło się kilka tysięcy osób.

Zgłaszających sie zapisują dyżurujący oficerowie niemieccy i odsyłają do biura straży obywatelskiej, która sporządza drugi spis, zawierający imię, nazwisko, adres i stosunek do wojskowości. Po dopełnieniu tych formalności wszyscy puszczani są do domów. Do biura policyi stawić się muszą wszyscy rosyjscy żołnierze urlopowani, dymisyonowani, inwalidzi oraz dezerterzy.

Posiadający bilety białe, niebieskie i czerwone z lat, których nie powoływano do wojska, wolni są od tego obowiązku.

Z okolic Warszawy.

Konstancin i Skolimów wyszły dotychczas cało z pożogi wojennej. Kolejka zburzona została przez wojska rosyjskie, komunikacya więc odbywa się końmi.

Ozdoba okolic Warszawy Wilanów i jego piękna pamiątka historyczna — pałac Jana Sobieskiego wraz z parkiem — jest nietknięta.

Nieco dalej, mniej więcej o 18 wiorst od Warszawy, całe półkole, na szerokim pasie przedstawia ruiny i zgliszcza. Pola, ogrody, lasy są zniszczone.

Legiony w Warszawie.

Od kilku dni przez ulice Warszawy przeciągają drużyny ochotnicze strzeleckie z Królewiaków, uzbrojone w karabiny. Siedziba drużyn znajduje się w pałacu gubernatora, gdzie powiewa chorągiew biało-amarantowa. Są to kadry organizacyi legionów, przygotowywane od chwili wybuchu wojny w Warszawie. Obecnie uznane już za organizacyę legalną, przygotowują się do połączenia z pułkiem legionów.

Spalone dworce kolejowe.

Z ulicy Konwiktorskiej widzieć można sterczące kominy spalonego Kowelskiego dworca i nienaruszone fortyfikacye cytadeli warszawskiej z przynależnemi do niej zabudowaniami.

Dworzec warszawsko-wiedeński zaledwo lekko uszkodzony. Natomiast nadwiślański i petersburski spalone zupełnie.

Stwierdzenie klęsk czwórsojuszu.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Londyn, 16 sierpnia.

„Morning Post" pisze:

Pewni ludzie robią rozpaczliwe wysiłki, aby przed publicznością zataić prostą prawdę o położeniu wojskowem. Codziennie widzi się plakaty dzienników, donoszące o olbrzymich stratach Niemców lub też z zapowiedzią, że Hindenburg został odparty.

Całkiem prostą prawdą jest, że **Rosyanie od miesięcy staczają walki w odwrocie i z wszystkich wysuniętych naprzód pozycyj zostali wyparci, że pozostawili nieprzyjacielowi kilka wielkich miast i bardzo ważną sieć kolejową.** Spadają oni teraz na przygotowaną pozycyę, która jest zagrożona przez poruszenia, w najwyższym stopniu niebezpieczne. Na długi czas nie należy spodziewać się jakiegokolwkiek poruszenia naprzód. Nasz dobry sprzymierzeniec strasznie ucierpiał.

Anglia, gdyby sama stała, mogłaby się spuścić na powolny nacisk floty. Lecz inne czynniki wchodzą tu jeszcze w grę. **Francya okropnie cierpi, Belgia jest w proch zdeptana, Rosya ciężko pobita, Serbia broni się rozpaczliwie i oczekuje nowego ataku.** Wśród tych warunków musi Anglia wszelkie siły wytężyć dla wojny.

Lotnicy niemieccy nad Rygą.

(Telegram c. k. Biura koresp.)

Petersburg, 16 sierpnia.

»Russkoje Słowo« donosi, że **dziennie opuszcza 12.000 osób Rygę.**

Lotnicy rzucili bomby na dworzec, na którym zestawia się pociągi, oraz rzucili proklamacye, wzywające ludność, aby pozostała w mieście i na miesiąc zaopatrzyła się w żywność. Rosyjskie dzienniki, wychodzące w Rydze, zawieszają wydawnictwa.

Sprawy wewnętrzne Rosyi.

(Tel. c. k. Biura koresp.).

Komisye doradcze.

Petersburg, 16 sierpnia.

Duma państwowa przyjęła projekt ustawy, przewidującej utworzenie mieszanych doradczych komisyj, złożonych z delegatów przemysłu, miast, ziemstw, Dumy i Rady państwa. Komisye te miałyby być dodane ministrom wojny, ruchu i rolnictwa. Mają one na celu ulepszenie dostaw wojskowych, uregulowanie zaopatrywania materyałem palnym oraz wydawanie jednolitych zarządzeń celem zaprowiantowania ludności i ulepszenia środków komunikacyjnych.

Kontrola dostaw.

Petersburg, 16 sierpnia.

Jak »Riecz« donosi, na kongresie amunicyjnym otwarcie wystąpiły przeciwieństwa między przemysłowcami a kołami politycznemi. Koła polityczne zarzuciły przemysłowcom, że przy dostarczaniu amunicyi prowadzą samolubną politykę. Politycy jako nie rzeczoznawcy byli od kontroli dostaw wykluczeni.

Stary system.

Petersburg, 16 sierpnia.

»Riecz« przynosi oświadczenie przewodniczącego moskiewskiej komisyi amunicyjnej Rjebuszynskiego, który powiedział, że rząd rosyjski absolutnie nie docenia powagi sytuacyi i chce narodowi dać tylko nieznaczne koncesye. **Właściwie nie nastąpiła zmiana starego systemu,** co też potwierdzają słowa byłego ministra Durnowa, który oświadczył, że organizacya kraju jest zbyteczna, ponieważ Rosya jest szczęśliwym krajem, w którym musi się tylko rozkazywać.

Sprawozdawcy pism na włoskim froncie.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Lugano, 16 sierpnia.

Komenda armii włoskiej zdecydowała się wreszcie na pozwolenie sprawozdawcom dzienników na zbliżenie się do frontu wojennego. Przepustki na zbliżenie się do frontu otrzymali przedstawiciele wszystkich większych dzienników włoskich, jakoteż ośmiu sprawozdawców dzienników francuskich i dziewięciu sprawozdawców dzienników angielskich. Szczególnem jest, że **ani jeden z licznych sprawozdawców pism rosyjskich nie otrzymał takiego zezwolenia.** Nie są wiadome dane, któremi możnaby sobie ten fakt wyjaśnić. Nie wiadomo, czy sprawozdawcy ci nie prosili o takie pozwolenia, czy też prosili i nie otrzymali go.

Komunikat turecki.

(Tel. c. k. Biura koresp.).

Konstantynopol, 16 sierpnia.

(Ag. tel. »Milli«). Główna kwatera, dnia 14 sierpnia 1915.

Front Dardanelski: Dnia 12 bm. odparliśmy na północ od Ariburnu przy pomocy kontrataku nieprzyjacielski wypad z okolicy równiny Afarta, skierowany na nasze prawe skrzydło i **wypędziliśmy nieprzyjaciela na kilkaset metrów poza jego poprzednie pozycye.** Wzięliśmy kilku jeńców, w tem jednego oficera. Nasza artylerya dnia 13 rozbiła przez skuteczny ogień batalion piechoty na równinie Afarta i zmusiła go do ucieczki w największym nieładzie w kierunku Kemikliaima. Stojące naprzeciw Kemikliaima nieprzyjacielskie okręty cofnęły się przed naszym ogniem. Ostrzeliwaliśmy nieprzyjacielskie miejsca lądowania i zadaliśmy nieprzyjacielskim wojskom wielkie straty. Zatopiliśmy łódź z żołnierzami.

Koło Sed-il-Bahr zniszczyły nasze baterye na lewem skrzydle nieprzyjacielskie pozycye, urządzone do rzucania min.

Nasze nadbrzeżne baterye w Kumkale zniszczyły ogniem nieprzyjacielską łódź torpedową, która krążyła w pobliżu cieśniny morskiej.

Nieprzyjaciel używał ostatnimi dniami często pocisków dum-dum. Nieprzyjacielskie okręty powietrzne obrzuciły znowu dnia 13 bm. rano i wieczorem bombami szpitale w Ariburnu, chociaż miały wywieszone znaki czerwonego półksiężyca. Przez to zostało dziewięciu żołnierzy poranionych. Zapisujemy z ubolewaniem te oba wypadki.

Zatopienie okrętu nieprzyjacielskiego.

(Telegram c. k. Biura koresp.)

Wiedeń, 16 sierpnia.

Turecka główna kwatera wojenna donosi pod datą 14 bm.:

Niemiecka łódź podwodna zatopiła na morzu Egiejskiem wielki nieprzyjacielski okręt przewozowy, mający 10.000 ton pojemności. **Żołnierze, znajdujący się na okręcie, utonęli.** Tylko niewielu uratował okręt szpitalny.

Propozycye czwórporozumienia na Bałkanie.

Wiedeń, 16 sierpnia.

Do „Vossische Zeitung" donosi Rudolf Rotheit, sprawozdawca sofijski dziennika:

Co do noty czwórporozumienia w Bułgaryi, którą wciąż jeszcze trzymają w tajemnicy, można obecnie z zupełną pewnością donieść następujące szczegóły:

Czwórporozumienie przyrzekło **wywrzeć na Serbii presyę** i ofiarowało Bułgaryi swoją gwarancyę na to, że Serbia odstąpi Bułgaryi tak zwaną niesporną strefę Macedonii.

Na pytanie Bułgaryi, co czwórporozumienie rozumie przez terytoryum poza Kawallą, które również przyrzeczono Bułgaryi, odpowiedziano w nocie, że to można z trudnością tylko ściśle określić, ponieważ obszar tego odstąpienia zależy od wielkości odszkodowań, które Grecya otrzymać ma w Azyi Mniejszej.

Prócz tej odpowiedzi, której udzielono pisemnie, mieli zastępcy czwórporozumienia ustnie dać do zrozumienia, że czwórporozumienie gotowe jest w razie, gdyby Serbia i Grecya zgadzały się na te ustępstwa, obszar, wchodzący w rachubę, **jako zastaw dla Bułgaryi aż do czasu zakończenia wojny obsadzić wojskami angielskiemi i francuskiemi.**

Przyjąwszy, że oba państwa nie stawiałyby żadnych trudności, byłoby potrzebnych na to mniej niż 1000 ludzi.

Prasa włoska o sytuacyi na Bałkanach.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Lugano, 13 sierpnia.

Wobec greckiego protestu przeciw imputowaniu Grecyi ze strony czwórsojuszu, że odstąpi terytoryum, nie wyraża prasa włoska stanowczego sądu co do prawdopodobnego rozwoju położenia na Bałkanach. Lekcye moralności, dawane Serbii, że przez ofiary musi ułatwić zwycięstwo czwórsojuszowi, trwają dalej. Z drugiej strony przyznają, że **istotne zwycięstwa państw centralnych muszą wywierać większy wpływ na stanowisko państw bałkańskich, jak czcze obietnice czwórsojuszu.** Panuje przekonanie, że bliskie jest daleko idące rozstrzygające wyjaśnienie sytuacyi na Bałkanach.

Zaostrzenie stosunków serbsko-włoskich.

Wiedeń, 16 sierpnia.

Budapeszteński »A Nap« donosi z Sofii:

Jak telegrafują z Niszu, pojawił się poseł włoski w Niszu u prezydenta ministrów Pasicza i wręczył mu nową notę włoskiego rządu, oświadczając mu zarazem ustnie prośbę rządu włoskiego, **aby Serbia bezzwłocznie opróżniła terytoryum albańskie,** tem bardziej, że **wojska, wysłane na okupacyę Albanii, zostały już załadowane na okręty i znajdują się w drodze do Albanii,** dokąd przybędą w czasie najbliższym.

Serbski prezydent ministrów wyraził wobec posła **swoje ubolewanie,** że Włochy nie podjęły tego kroku przed wsadzeniem wojsk swoich na okręty. Pasicz oświadczył, że Włochy komplikują rozwiązanie tej kwestyi, nadając sytuacyi takie zabarwienie, któreby mogło zmusić Serbię do faktycznego opróżnienia Albanii. — Zresztą **nie jest w mocy Serbii postąpienie w myśl prośby włoskiego rządu,** ponieważ zarządzenia co do opróżnienia Albanii nie możnaby wobec serbskiej opinii publicznej usprawiedliwć żadnym zrozumiałym powodem.

Poseł włoski przyjął do wiadomości odpowiedź Pasicza i oddalił się.

W kołach politycznych z gorączkowem poruszeniem oczekują odpowiedzi serbskiego rządu i powszechnem jest przekonanie, że z powodu wysłania wojsk włoskich spodziewać się należy **nowych zawikłań.**

Stanowisko Bułgaryi.

(Tel. c. k. Biura koresp.)

Sofia, 13 sierpnia.

(Depesza spóźniona). Prezydent gabinetu Radosławow przyjął wczoraj i dziś po sobie kilku przywódców opozycyi, którzy się informowali o położeniu. Premier, jak z kompetentnej strony słychać, **złożył wobec nich uspokajające oświadczenie, że rząd nie prowadzi awanturniczej polityki** i w razie, gdyby musiano powziąć decyzyę, chce przedtem się porozumieć z przywódcami opozycyi.

Żądanie kilku przywódców opozycyi o zwołanie sobranja prawdopodobnie nie zostanie spełnione.

Sofia, 13 sierpnia.

(Depesza nadeszła spóźniona). Wojskowy pisarz Wasyl Angelow pisze w »Kambanie«:

Każdy z nas, mający poczucie godności, który się czuje Bułgarem, **musi się cieszyć ze zniszczenia armij rosyjskich.** Cieszymy się z tego tak samo silnie, jak bardzo w roku 1913 bolellśmy, gdy Rosya wydała bez obrony i tchórzliwie Bułgaryę na łup sfory wilków, które ją rozerwały na strzępy. Oby Bóg użyczył dzielnym armiom austro-węgierskiej i niemieckiej siły, by zdołały zupełnie pobić armie rosyjskie i je wpędzć w bagna, aby Rosya już nigdy więcej nie mogła Europy ani Bałkanu niepokoić swymi żarłocznymi i dzikimi instynktami.

Zaostrzenie blokady wybrzeży greckich.

Budapeszt, 16 sierpnia.

Międzynarodowa agencya telegraficzna donosi z Aten:

„Ethnos" ogłasza, że **flota anglo-francuska** w dniach ostatnich w większym zakresie, niż dotąd, zaostrzyła blokadę wybrzeży greckich.

Dziś żaden parowiec handlowy grecki nie śmie się zbliżyć do wybrzeża greckiego poprzez linię blokady, ani też parowcom handlowym nie wolno opuszczać portów greckich.

Mimo to **udało się kilku parowcom greckim przełamać linię blokady.** Zostały one **przytrzymane przez angielskie okręty wojenne i zawiezione na wyspę Mudros.** Tam personal cały został wysadzony na brzeg i internowany. Okręty zostały **wcielone jako jednostki pomocnicze do floty anglo-francuskiej.**

Opinia publiczna grecka skutkiem nowej te brutalności poruszona jest wielce.

Telefoniczne i telegraficzne wiadomości c. k. Biura koresp.

z dnia 16 sierpnia.

Mianowania.

Wiedeń. Minister skarbu zamianował starszych komisarzy straży skarbowej II. klasy Edwarda Potockiego i Eugeniusza Soleckiego starszymi komisarzami straży skarbowej I. klasy dla okręgu służbowego galicyjskiej krajowej dyrekcyi skarbu.

Król bawarski na zachodnim terenie wojennym.

Monachium. Król Ludwik bawarski udał się wczoraj specyalnym pociągiem na zachodni teren wojenny.

Wojna lotnicza z Włochami.

Wiedeń. Z wojennej kwatery prasowej donoszą w sprawie doniesienia włoskiego, że włoskie balony wojenne rzuciły bomby ze skutkiem na Polę i na arsenał, iż dotychczasowe swe ekskursye bez wyrządzenia nam zupełnie szkody przypłacili Włosi utratą dwóch największych okrętów powietrznych i dali nam przytem pożądaną sposobność ćwiczenia i wypróbowania naszego aparatu obronnego.

Odpowiedzialny redaktor:
Konstanty Srokowski.
Wydawca:
Rudolf Osman.

Nadesłane.

(Artykuły w tym dziale nie pochodzą od redakcyi.)

Podziękowanie.

Dotknięci bolesną stratą po śmierci nieodżałowanej pamięci męża i ojca naszego

Aleksandra Karcza,

poczuwamy się do obowiązku złożenia na tem miejscu serdecznego podziękowania wszystkim kolegom, przyjaciołom i znajomym naszym, którzy w tej ciężkiej chwili pospieszyli nam z życzliwą pomocą. W szczególności dziękujemy Pp. Konstantemu Srokowskiemu i Drowi Tadeuszowi Konczyńskiemu za pełne serdecznego ciepła przemówienia nad grobem zmarłego., pp. Drowi Janowi Gaikowi i Lustgartenowi za troskliwą opiekę lekarską, następnie wydawnictwu „Nowej Reformy" oraz wszystkim kolegom redakcyjnym i przedstawicielom prasy krakowskiej, którzy pospieszyli ku nam z życzliwemi objawami współczucia, a licznem uczestnictwem w pogrzebie starali się przynieść pociechę udręczonym sercom naszym. Wszystkim składamy z serca płynące „Bóg zapłać!"

Emilia Karczowa
z dziećmi.

Z drukarni Literackiej w Krakowie. ul. Jagiellońska 10.

Rządca drukarni L. K. Górski.